

deVerdieping

Trouw | verdieping@trouw.nl | dinsdag 12 mei 2015

Rob Scholte in de clinch met Den Helder

EIGEN MUSEUM? P2

MANNEN FIETSEN
MIDLIFE CRISIS WEG

Ventoux p12

ADVIES VAN DE DENKER
DES VADERLANDS

Samen leren p6

Kunstenaar Rob Scholte wil het, de gemeente Den Helder wil het. Toch lijkt het plan voor een museum voor moderne kunst te stranden in de slangenkuil van de Helderse politiek.

TEKST **Hanne Obbink**

Een trekpleister voor Den Helder

In de hoek van de zaal staat een opvallende sculptuur van verzilverde skeletten, een werk van John Breed. Op de vloer eromheen zijn rode strepen geplakt met de tekst 'sommige klanten hebben behoefte aan privacy...' Ooit was dit gebouw een postkantoor, vandaar. Nu heeft Rob Scholte, kunstenaar van wereldfaam, in een deel van de benedenverdieping een museum gevestigd. Er hangt van alles. Beuys, Warhol, Cremer, Ploeg. "Kijk, hier hangt ook werk van mezelf."

Scholte wil uitbreiden. De hele begane grond, de hele kelder. Op de etages erboven wil hij onder meer zijn bibliotheek toegankelijk maken, die nu nog in dozen opgeslagen staat. "Moet je kijken wat een geweldige ruimtes", zegt hij als hij er in zijn rolstoel rondrijdt. "Een mooi gebouw ook, een voorbeeld van de wederopbouwarchitectuur van de jaren zestig. En op een goede plek, pal naast het station. Dit kan echt een trekpleister worden."

Zo op het eerste gezicht moet het niet ingewikkeld zijn dat museum hier te realiseren. Het oude postkantoor in Den Helder kwam vijftien jaar geleden leeg te staan. Omdat onduidelijk was wat ermee moest gebeuren, gaf de gemeente het gebouw tijdelijk in bruikleen aan een aantal kunstenaars, onder wie Rob Scholte. Die opende er twee jaar geleden zijn museum. Dat wil hij uitbouwen tot iets groots en blijvends.

Er was maar één groot struikelblok, tot vorig jaar: het gemeentebestuur wilde het gebouw slopen om plaats te maken voor een nieuw stadhuis. Vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 besloot de raad met een nipte meerderheid dat het stadhuis inderdaad op die plek moest komen.

Maar toen de partij die zich het felst tegen de stadhuisplannen had verzet, de Stadspartij, als grootste uit de bus kwam en drie van de vijf wethouders had geleverd, zette het stadsbestuur een streep door het nieuwbouwplan.

Het oude postkantoor blijft bestaan en moet een 'culturele bestemming' krijgen. En ja, dat kan heel goed het Rob Scholttemuseum zijn. Zo'n museum is een 'gegarandeerde publiekstrekker', zoals Scholte zelf de gemeente al eerder voorspiegelde, en zo iets kan Den Helder uitstekend gebruiken.

Oké. Dat lijkt dus geregeld. Iedereen die ertoe doet, wil het.

Maar in Den Helder is niets wat het lijkt, zeker als de politiek zich ermee bemoeit. Hier is alles altijd ingewikkeld. Of dat museum er komt, is onzeker.

Opknapbeurt

Op het eerste gezicht – maar ja, dat zegt dus niets – lijkt er weinig aan de hand. In het plan dat Scholte afgelopen najaar indiende, krijgt hij het pand (boekwaarde 6,9 ton) voor 25 jaar gratis in gebruik. In ruil zorgt hij voor een opknapbeurt en exposeert hij zijn collectie zonder overheidssubsidie: werken uit de hele

kunstgeschiedenis, van Dürer via Karel Appel tot en met werk van hemzelf. Ook zijn atelier wil Scholte openstellen, zodat het publiek kan 'meemaken hoe een kunstwerk tot stand komt'.

Maar tot een gesprek over dat plan komt het niet. Wethouder Jacqueline van Dongen (Stadspartij) wil eerst een gedegen businessplan. Dat wil Scholte best leveren, maar daarvoor heeft hij de medewerking van de gemeente nodig. Hij wil bijvoorbeeld weten of hij inderdaad 25 jaar over het gebouw kan beschikken en hoe het zit met onderhoud en energiekosten.

Maar de gemeente komt niet over de brug met gegevens en al snel hebben Van Dongen en Scholte het volledig met elkaar gehad. De wethouder noemt de kunstenaar 'onbeleefd' en in een mail aan raadsleden verwijft ze hem 'geen houvast, geen enkel getal, zelfs niet over verwachte bezoekersaantallen' te leveren. De kunstenaar zegt zich 'vernederd en geminacht' te voelen.

Oké, kan gebeuren, twee mensen die elkaar niet liggen. De gemeente laat een andere wethouder aanschuiven, Pieter Kos (ook Stadspartij), en dan komt er opeens schot in de zaak. Op een goeie dinsdag in december ondertekent Kos een verklaring namens het college van burgemeester en wethouders, waarin aan Scholte beloofd wordt dat hij mag blijven en dat zijn museum mag uitbreiden.

Verzwegen

Is het dan nu geregeld? Nee. Scholte gaat aan de slag om de extra ruimtes die hij mag betrekken op te knappen. Tot hij tweeënhalve maand later ontdekt dat Kos zijn toezeggingen buiten het college om heeft gedaan, sterker nog, dat hij die voor het college én voor de gemeenteraad verzwegen heeft. Het komt Kos op een motie van wantrouwen te staan in de raad. Maar de coalitie sluit de rijen en de motie wordt met zestien tegen vijftien stemmen verworpen. In één moeite door vraagt de raad Scholte om vóór 1 juni alsnog een businessplan te leveren – maar ja, zegt Scholte, daar heb ik

‘Die vrienden van Scholte willen nog niet dood gevonden worden in Den Helder, hoor’

alles gegevens voor nodig die ik niet krijg van de gemeente.

Vanuit het kamp van Scholte wordt daarna nog één poging gedaan de boel vlot te trekken. Uitgever Theo Knippenberg schrijft een open brief aan het Helderse college met de oproep het museum – "uniek, een van de allerlaatste plekken die fungeren als museum én vrijplaats" – alsnog de ruimte te geven. Ruim tachtig bekende namen uit de wereld van kunst en cultuur ondertekenen de brief, van Adriaan van Dis en Marlene Dumas tot Katja Schuurman en Freek de Jonge. Ook een twintigtal museumdirecteuren spreekt zijn steun uit.

Maar in de Helderse politiek lijkt de brief meer kwaad dan goed gedaan te hebben. "Héle belangrijke mensen", zegt fractievoorzitter Peter Reenders van de Stadspartij. "Laten ze Scholte helpen dat businessplan op te stellen, dat lijkt me beter. Maar die vrienden van Scholte willen hier nog niet dood gevonden worden, hoor."

Terug naar af dus: de gemeente wil 'niet investeren in onzekerheden', zoals het college vorige maand meedeelde, en eist nog steeds een businessplan. Scholte heeft alle gegevens die wij hebben, stellen de bestuurders. Maar ook Scholte volhardt in zijn standpunt dat hij meer informatie nodig heeft.

Hoe ingewikkeld kan het zijn? Leg alle informatie op tafel, zou je zeggen, en zorg dat het goed komt. Simpel genoeg. Degene die het best kan uitleggen waarom dat niet gebeurt, is wethouder Kos. In januari nog stuurde hij stukken aan de raad die wemelden van woorden als 'openheid' en 'transparantie' (maar waarin, zoals gezegd, belangrijke toezeggingen aan Scholte ontbraken).

Maar nu laat Kos via zijn secretaresse weten dat hij 'niets meer over het museum wil zeggen'. Een woordvoerder van de gemeente legt even later uit waarom: Kos is niet langer de wethouder die over de zaak gaat. Wie dan wel? "Het is nu een collegezaak."

Scholte kan slechts gissen naar de achtergrond. "Kennelijk is Kos teruggefloten nadat hij die uitbreiding beloofde." Door wie? "Tja... Al die ambtenaren die jaren met de nieuwbouw van het stadhuis bezig zijn geweest, zitten er nog."

Verziekt

"Ik wou dat ik het wist", zegt ook Theo Knippenberg op de vraag waar de zaak op vastzit. Hij heeft de Helderse politiek de afgelopen tijd enigszins gevolgd en zag de alom bekende slechte reputatie van het stadsbestuur bevestigd. Tien jaar geleden al constateerde bestuurskundige Pieter Tops, hoogleraar in Tilburg, dat de politieke verhoudingen in Den Helder volkomen verziekt zijn, dat het er vaak niet om inhoud draait, maar om persoonlijke vetes die zelden worden vergeven en vergeten.

Ach, dat is al zo lang geleden, zeggen raadsleden nu. Maar Knippenberg ziet er nog sporen van. "Vete gaat boven visie", zegt hij. "Het lijkt

Wie is Rob Scholte?

Rob Scholte (56) maakte begin jaren tachtig furor met werk waarin hij heel precies bestaande beelden naschilderde en in een nieuwe context zette. Het lijken wel reproducties, zeiden critici. Originaliteit bestaat niet, vond Scholte zelf, en het meest gereproduceerde

kunstwerk is ook het belangrijkste. Een celebrity werd hij in de jaren negentig. Hij trouwde met Micky Hoogendijk, destijds bekend uit 'Goede Tijden Slechte Tijden'. In 1994 verloor hij bij een nooit opgehelderde bomaanslag beide benen. Scholte vertrok naar Nagasaki. Daar werk-

te hij al vóór de aanslag aan een twaalfhonderd vierkante meter grote muur- en plafondschildering, en die maakte hij af. Daarna vestigde hij zich op Tenerife. In 2007, vier jaar na zijn terugkeer naar Nederland, nam hij het postkantoor in Den Helder in gebruik.

Rob Scholte in het voormalige postkantoor in Den

Helder: 'Ze zijn hier nog niet van me af, ik heb stevige contracten.' FOTO OLAF KRAAK

alsof politici er hier niet op uit zijn om iets tot stand te brengen, maar om anderen dwars te zitten." Hóe die verhoudingen meespelen in het geharrewar rond het museum, dat doorgrondt Knippenberg niet precies. Maar dát er persoonlijke ruzies worden uitgevochten, daar heeft het inderdaad alle schijn van.

Wippen

Neem de anonieme mail die wethouder Van Dongen half februari kreeg (en die het college zelf openbaar heeft gemaakt). Daarin werd gewaarschuwd dat oud-raadslid Marc Nihot gesprekken tussen Kos en Scholte die hij bijwoonde, had opgenomen. Nihot zou, net als Scholte, 'uit zijn op het wippen van wethouders'.

Onzin? Uiteraard, zeggen Scholte en Nihot desgevraagd – maar op de vraag of er inderdaad gesprekken zijn opgenomen, willen zij niet ingaan.

Maar wie is die Nihot en wat deed hij bij die gesprekken?

Dat is een verhaal apart. Nihot werd in 2010 raadslid via Trots, de al bijna vergeten partij van Rita Verdonk. Een jaar later stapte hij over naar de Stadspartij. Toen hij daar in 2013 werd uitgezet, begon hij met twee andere gewipte fractiegenoten een nieuwe partij, Helder Onafhankelijk. Voor die partij zou hij vorig jaar herkozen zijn, ware het niet dat een andere kandidaat hem dankzij voorkeursstemmen uit de raad hield.

Daarmee is Nihots rol nog niet uitgespeeld. Want de tweekoppige fractie van Helder Onafhankelijk splitste bijna meteen na de verkiezingen. Nihot is nog bestuurslid van de partij en in die hoedanigheid heeft hij het enig overgebleven raadslid, Rachel Post (die trouwens voor ze uit de Stadspartij stapte ook met ruzie bij de SP was vertrokken), uit de partij gezet. Hoewel er ook mensen zijn die het tegendeel beweren: Post is nog lid van de partij, Nihot niet.

Het lijkt de Helderse politiek in optima forma, maar Nihot heeft een eenvoudige verklaring voor zijn omzwervingen: partijen veranderden van standpunt, hij niet. Hij is altijd tegen de nieuwbouwplannen voor het stadhuis geweest en zo kwam hij bij Scholte terecht. "Hij heeft me altijd door dik en dun gesteund", zegt Scholte zelf.

Helpt een bondgenoot als Nihot zijn zaak vooruit, in verhoudingen die getekend zijn door persoonlijke kwesties?

Scholte haalt zijn schouders op. Maar Nihot erkent: "Misschien werkt het wel averechts. Dat zou me niets verbazen."

Scholte is klaar met de Helderse politiek. Hij heeft nu Tweede Kamerleden benaderd en contact gezocht met het ministerie van onderwijs en cultuur. "Ik hoop dat die ingrijpen. Ze zijn hier nog niet van me af, ik heb stevige contracten", zegt hij. "Het museum gaat hoe dan ook open."